

derefter skulle finde på, at nu vil de også gerne forpligte sig til disse retningslinjer, er denne mulighed for at lave denne aftale så virkelig noget, der ville hindre, at organisationer sætter sig og laver retningslinjer, der er vejledende? Jeg forstår faktisk ikke, at der er så mange, der mener, at der er denne sammenhæng.

Man kan jo, hvis man ikke ønsker, at retningslinjerne er bindende, lade være med at aftale, at de er bindende. Jeg synes, det er en ringe tiltro til ens egen evne til at lade være med at indgå aftaler, der udvises her. Men det er et sted, hvor man kan være betænkelig, hvis man ikke har den præcision med, som ligger i det nye lovforslag, men faktisk forholder sig til, hvad der ligger i det gamle forslag.

Så spørger hr. Svend Erik Hovmand: Er det virkelig meningen at gennemføre forbrugerpolitik på et så snævert politisk grundlag? Når der er tale om nogle meget beskedne ændringer, men nyttige ændringer, som sikrer, at loven overholdes, så er jeg forbløffet over, at det overhovedet ville være muligt at se et snævert flertal i dette Folketing for sig. Jeg forventer faktisk, at der er mange flere, der besinder sig, og at vi får et langt bredere flertal.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Til det sidste vil jeg bare sige, at ministeren jo i dag har kunnet se, hvordan det gik med hendes forventninger. Det gik nøjagtig som sidste gang eller forrige gang, den samme sag var til behandling. Så jeg synes i og for sig ikke, at der parlamentarisk er ændret noget.

Og det er derfor, at mit stille råd til ministeren er: Lad os nu få en bred aftale. Det er til skade for den danske forbruger, hvis man laver polemisk politisk lovgivning af denne her karakter. Jeg tror, det er en stor fordel for den danske forbrugerbevægelse, at det hviler på et bredt politisk fundament.

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):

Man er næsten nødt til at anholde de ord, ministeren bruger, hvor hun siger, at der er tale om ganske beskedne ændringer. Altså, der kan være virksomheder, der laver en stort planlagt, betalt, købt og udført kampagne og sætter den i gang f.eks. en måned før jul, eller hvad ved jeg, for at lancere et produkt eller et salg. De ruller

nogle millioner kroner af på det, men en sådan kampagne bliver stoppet undervejs, og efterfølgende viser det sig, at det var grundløst, at Forbrugerombudsmanden gik ind og stoppede kampagnen. Så står virksomheden og har brugt mange millioner kroner på en kampagne, som er blevet stoppet, og er dermed forhindret i at få et salg, som aldrig kom, fordi kampagnen ikke fik lov at køre.

De har dermed disponeret på én måde, men har ikke fået en fortjeneste, de ellers ville have fået. Hvordan i alverden skal sådan en virksomhed kunne løfte bevisbyrden, der ligger i at bevise, hvad de ville have tjent, hvis Forbrugerombudsmanden ikke havde foretaget et urimeligt stop? Der kommer altså en lang række omvendte bevisbyrder, og der kommer en lang række situationer, hvor vi har en helt anden retssikkerhed og en langt dårligere retssikkerhed, end vi ellers har været vant til. Så der er sandelig ikke tale om ganske beskedne ændringer.

Hvis ministeren har den opfattelse, så er det da i hvert fald væsentligt at sige, at for de virksomheder, det kommer til at gå ud over, er der bestemt ikke tale om, at det er beskedne ændringer. Der er det da ganske enorme ændringer.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 137: Forslag til lov om Forbrugerinformation. Af erhvervsministeren (Pia Gjellerup). (Fremsat 9/12 98).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Ove Fich (S):

Danske forbrugere har en berettiget forventning om at få informationer, som gør dem i stand til at træffe de rigtige valg, både hvad angår varer og tjenesteydelser. Og i dag er informationen ikke blot kvaliteten og prisen, men det er også andre ting såsom genbrugsmuligheder og korrekt bortskaffelse m.v.

Derfor finder vi det i Socialdemokratiet rigtigt at lave om på forbrugerinformationen, således at den bliver mere servicerettet og bliver samlet ét sted, så informationerne er tilgængelige for alle forbrugere. Og dér mener vi, at forslaget om oprettelse af Forbrugerinformationen vil kunne løse denne opgave og i højere grad kunne løse den end det nuværende Statens Husholdningsråd, fordi det ikke blot er husholdningen, det drejer sig om, men det drejer sig om langt flere aspekter.

Vi finder også, det er korrekt, at det bliver en selvejende institution, således at der opnås objektivitet og troværdighed i de informationer, som gives.

Sammenlægningen af de to blade Råd og Resultater og TÆNK finder vi er en god idé, fordi det betyder, at vi får ét forbrugermagasin til rådighed. Samtidig er det selvfølgelig vigtigt, at der i dette blad er mulighed for at komme med forbrugerpolitiske tilkendegivelser f.eks. fra Forbrugerrådet, og vi har forstået på lovforslaget, at den mulighed vil være til stede under forudsætning af, at det er klart, hvem afsenderen af beskeden er. Så samlet set finder vi, at det er et godt lovforslag.

Svend Erik Hovmand (V):

Også i denne sag er der jo tale om en gammel kending, som har været til behandling et par gange tidligere, og som i og for sig heller ikke har undergået nogen forandring i det forslag, som nu ligger på Folketingets bord, ikke i princippet i hvert fald.

Det, der her er tale om, er, at man ensretter forbrugerinformationen i Danmark. Man lavet ét stort offentligt forbrugerpropagandakontor, og det synes vi faktisk er en meget dårlig idé. Det er en idé, som jeg synes man skulle lade de gamle Østlande om. Vi er slet ikke i Danmark gearret til en ensrettet påvirkning. Forbrugere i Danmark vil have valgfrihed, de vil have valgmuligheder, de vil ikke have en ensrettet, statsstyret påvirkning. De ønsker mangfoldighed, de

ønsker mulighed for at høre forskellige synspunkter.

Med forslaget her er det meningen, at det private Forbrugerrådet og det offentlige Statens Husholdningsråd sammenlægges i én stor organisation. Det er muligt, at sammenlægningen gør forbrugerinformationen mere overskuelig for ministeren, og det er også muligt, at en vis modernisering af institutionerne er relevant. Det mener vi faktisk den er. Husholdningsrådet trænger til en modernisering, absolut, men forbrugere er ringere stillet med en ensidig, en statslig information, som der lægges op til her.

Det er godt med information, der hviler på et sagligt grundlag, det er fint med forbrugerpolitiske holdninger, men det er hverken fint eller godt, hvis man blander det hele sammen, så forbrugere ikke ved, hvad der er det ene, og hvad der er det andet.

Venstre er meget optaget af forbrugerpolitikken. Den er vigtig i dag, vigtigere end nogen sinde, men vi er optaget af at sikre en forbrugerpolitisk information og oplysning i dette land, som er fair, og som er dansk. Vi er modstandere af, at saglig forbrugerinformation sammenblandes med forbrugerpolitiske interesser. Og når der er tale om forbrugerpolitiske interesser, så lad mig bare henvise til bemærkningerne, hvoraf det fremgår, at:

»Forbrugerinformationen kan udover den hidtidige oplysningsindsats imødekomme forbrugernes behov for oplysninger om etiske forhold, menneskerettigheder, sociale forhold, miljøspørgsmål og lignende, der kan have betydning for den bevidste forbruger.«

Her går man jo langt, langt videre end egentlige forbrugeroplysninger. Det kan være udmærket, men jeg vil bare som forbruger have at vide: Hvad er politik, og hvad er saglig information? Jeg vil ikke underlægges en ensidig statslig propagandavirksomhed, som der her lægges op til. Når jeg siger det på den måde, skyldes det, at hvis man ser på de styrende organer, og hvem der har flertallet, ja, så er det jo de faglige organisationer og ministerierne, ministrenes udpegede repræsentanter. Det vender vi os imod i Venstre; vi er modstandere af en monopolinformation, en skævvridning af de styrende organer, hvor ikke engang erhvervslivet er repræsenteret.

Nu skal man heller ikke have flere forskellige forbrugerblade, nej, man skal kun have ét organ. TÆNK og Råd og Resultater skal lægges sammen.

Som jeg tidligere har sagt: Det minder alt for meget om et propagandaapparat, som vi har haft for mange, mange år siden i et land, der lå langt herfra.

Pernille Sams (KF):

Ja, det er så endnu en genfremsættelse, vi får af erhvervsministerens gamle forslag. Det var det tidligere, vi behandlede her for et øjeblik siden, også.

Sidst vi havde det her forslag på Folketingets bord, kørte regeringen fast med det, og det håber vi egentlig vil ske igen. I realiteten er der tale om fuldstændig samme forslag, og vi er i hvert fald, ligesom vi var sidst, modstandere af det, som det foreligger.

Der er nogle, der forsøger at sige, at når man er modstander af det her forslag, så er man modstander af forbrugeroplysning, og jeg vil gerne sige, at intet er mere forkert. Vi Konservative er tilhængere af en stærk og god og objektiv og ordentlig forbrugeroplysning, og vi vil også gerne bruge flere penge på det område.

Men der skal gives bedre information, hvis vi skal deltage. Det skal være en reel, fair, troværdig og objektiv information, forbrugerne får. Vi skal ikke være barnepige over for folk, vi skal lade dem selv vælge. Vi skal give dem de nøjterne, ærlige informationer, stille dem til rådighed for folk og så lade befolkningen, forbrugerne selv vælge ud fra objektive informationer. Der er ingen grund til at sidde og tygge maden for folk, der er ingen grund til at pålægge folk en vis politisk holdning til et vist produkt, og det er det, man vil med det her forslag.

Man vil skabe en stor central forbrugeroplysningsenhed, som politiserer de oplysninger, som findes om produkterne, inden de lukkes ud til befolkningen. Så derfor vil der efter vores opfattelse her blive tale om en mere politisk information, en mindre objektiv information, end vi har i dag. Og derfor vil der samlet set ikke være tale om bedre information. Derfor kan vi heller ikke støtte det, fordi forslaget egentlig vil betyde et tilbageskridt i forhold til i dag.

Så jeg vil henvise til det, vi sagde sidste gang, det tilsvarende forslag var til behandling. Ligesom sidst afviser vi den politisering af forbrugeroplysningen, som regeringen også denne gang forsøger at lægge op til.

Jørn Jespersen (SF):

Det er jo ikke nogen hemmelighed, at vi i SF gerne så dannet et egentligt forbrugerministe-

rium, som havde den ene opgave at repræsentere forbrugernes interesser i lovgivnings-spørgsmål, oplysningshensende osv. Vi må jo tage til efterretning, at der ikke har været mulighed for at få gennemført det nu, og det forhindrer jo heller ikke, at vi kan styrke forbrugerindsatsen på en række andre områder. Og det er det, som regeringen efter vores opfattelse lægger op til med det her forslag om at etablere Forbrugerinformation.

Det, der er tale om, er jo, at en meget væsentlig del af forbrugerpolitikken er at sikre, at de oplysninger, som forbrugerne lægger vægt på at få for at kunne foretage et frit forbrugsvalg, er meget væsentlige at arbejde med, og de har ændret sig på grund af den teknologiske udvikling og på grund af nye holdninger hos forbrugerne.

Der er ikke længere tale om, at man kun er interesseret i kvalitet og pris. Der er tale om, at man fra forbrugerside er interesseret i etiske oplysninger, oplysninger om respekt for menneskerettigheder; man er interesseret i dyrevelfærd, man er interesseret i miljøspørgsmål osv. Og derfor er der brug for at gøre forbrugeroplysningen bredere, end den hidtil har været, og det er det, der er lagt op til med det her forslag.

Det er jo ikke det samme – som nogle borgerlige ordførere siger – som at man skal træffe beslutningen for forbrugerne. Jeg mener, det er fuldstændig ude i hampen, når man fra Venstres og De Konservatives side påstår, at der her er tale om, at man vil lave en propaganda eller pålægge forbrugerne at foretage et ganske bestemt valg.

Der er netop tale om at styrke markedskræfterne ved at sikre en højere grad af gennemsigtighed på markedet og sikre, at de oplysninger, som forbrugerne er interesseret i at få, rent faktisk er tilgængelige.

Jeg synes, at det f.eks. ville være meget nyttigt med en undersøgelse, der viste, hvilke producenter af en bestemt type af varer der har indført miljøstyring i deres virksomhed, og hvilke producenter der ikke har. Så kan forbrugerne jo efterfølgende afgøre med sig selv, om de synes, at den oplysning er så vigtig for dem, at de vil indrette deres forbrugsvalg efter det. Jeg har meget svært ved at se, hvordan det skulle være propaganda eller ensretning eller utidig påvirkning af forbrugerne.

Men det, der vel i virkeligheden er tale om, er, at Venstre og De Konservative har to hensigter med deres indvendinger. Den ene hensigt

er at beskytte det gammeldags syn, man har på markedet, nemlig at det kun er nogle meget snævre forhold, der er interessante, og at alt det andet skal holdes skjult for forbrugerne. Og den anden hensigt, som ikke er kommet åbent frem, men som jeg alligevel har en kraftig og, tror jeg, velmotiveret mistanke om ligger bag, er, at den meget snævre og urimelige sammensætning, som Statens Husholdningsråd har i dag, ønsker man at bevare, fordi den giver en helt urimelig stor indflydelse til organisationer med rod i landbruget. Det synes jeg man skulle sige åbent.

Efter vores opfattelse er der her tale om, at vi lægger op til både at modernisere og styrke den institution, som gennemfører oplysningen. Ikke sådan at man monopoliserer det, for der vil stadig være mulighed for, at en masse andre instanser kan komme med forbrugeroplysning, men sådan at man har en stærk instans, som man kan benytte sig af, i det omfang man mener at der er behov for det.

Vi har nogle betænkkeligheder omkring det, der er lagt op til med et fælles blad. Det er ikke så præcist beskrevet, at man helt nøje kan se, hvad det er, regeringen har tænkt sig på området. Men vi lægger megen vægt på, at Forbrugerrådets rolle i forbindelse med det fælles blad bliver velbeskrevet og sikrer, at de forbrugerpolitiske holdninger kommer til at stå stærkt i bladet. En mulighed for at sikre det kunne jo være at tænke lidt positivt over forslaget om at udlicitere bladet f.eks. til Forbrugerrådet. Det synes vi er en tanke, som både er i overensstemmelse med de politiske herskende vinde og i øvrigt er velbegrundet og fornuftigt. Men vi mener altså, at spørgsmålet om bladets nøjere organisering og finansiering osv. trænger til en præcisering under udvalgsarbejdet.

Og så vil jeg endelig godt sige, fordi det ikke er en del af de forbrugerpolitiske udspil, regeringen er kommet med i denne her sammenhæng, at vi synes, at der virkelig er behov for at opprioritere på det, man kunne kalde det forbrugerforskningsmæssige område. Det ville jo også være en mulighed for at afgøre, hvad det er for nogle typer af oplysninger, forbrugerne rent faktisk ønsker sig, og dermed en mere objektiv måde at sikre, at det er de rigtige tests og undersøgelser og oplysninger, man arbejder med.

Jeg er klar over, at ministeren har tænkt sig at nedsætte et udvalg, som kan rådgive på det her område. Det er da et fremskridt. Men vi vil fra SF's side arbejde for at få sat midler og ressour-

cer af til at styrke en egentlig forbrugerforskningsindsats, så forbrugerne også her får mulighed for på lidt længere sigt at varetage deres interesser.

Men altså en positiv tilslutning fra SF's side til forslaget og en total afvisning af Venstres og De Konservatives argumenter.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Som led i den almindelige politiske forbrugerinformation skylder jeg den tidligere taler at gøre opmærksom på, at vi ikke har til hensigt at stikke noget under stolen eller arbejde med skjulte dagsordener.

Og når hr. Jespersen direkte hentyder til Statens Husholdningsråd og siger, at det er en meget ensidig sammensætning, så vil jeg til hr. Jespersens almindelige information oplyse, at der faktisk sidder en lang, lang række forskellige organisationer.

Der sidder f.eks. AOF i Hovedstaden, FDB, Dansk Kvindesamfund, Dansk Familielandbrug, DDH Foreningen af aktive kvinder, Danske Kvinders Nationalråd, De Danske Landboforeninger, Forbrugerrådet, Familie og Samfund, De husholdningspædagogiske Foreninger, LO i Danmark, Specialkursus i Husholdning ved Århus Universitet, plus Erhvervsministeriet, Veterinær- og Fødevarerdirektoratet, Sundhedsstyrelsen og Undervisningsministeriet.

Hvis hr. Jespersen mener, at det er en ensidig sammensætning, så må jeg sige, at så forstår jeg ikke, hvad ensidighed betyder.

Men for min skyld kan vi godt ændre og supplere og modernisere Statens Husholdningsråd, det nævnte jeg faktisk allerede i min første indledning. Jeg vil bare gøre opmærksom på, at hvis vi skal diskutere det her sagligt, så lad os gå ud fra facts.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Jeg takker hr. Svend Erik Hovmand for oplæsningen af sammensætningen af ledelsen i Statens Husholdningsråd. Den liste har jeg også, og hvis man kigger på den, vil det vise sig, at når man ser bort fra, hvad der er udpegede medlemmer fra offentlige myndigheder, så er lige knap halvdelen af de tiloversblevne medlemmer fra organisationer, der har rod i landbrugets organisationer. Og det er efter min opfattelse en ensidig og skæv sammensætning,

jo da især af en institution, som har til opgave at varetage forbrugerpolitiske spørgsmål.

De organisationer, som imidlertid slet ikke er med i dag, er organisationer som Grønne Familier, Danmarks Aktive Forbrugere og alle de lokale forbrugerinteresser. De er ikke med i dag, og det bør de efter vores opfattelse være. Det åbner det nuværende lovforslag mulighed for, og derfor er der tale om, at man laver en bredere og mere afbalanceret sammensætning af ledelsen af Forbrugerinformationen end den, man kender i Statens Husholdningsråd i dag.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Nu hører det her jo også til detailafdelingen, men jeg skal bare gøre opmærksom på, at kun 3 af de 18 personer, der sidder i Rådet, har direkte tilknytning til dansk landbrug.

Klaus Kjær (DF):

Da Dansk Folkepartis ordfører, hr. Egil Møller, ikke kan være til stede, skal jeg på hans vegne fremsætte følgende bemærkninger til lovforslaget:

I et moderne forbrugersamfund som det danske er der til stadighed brug for en øget information af forbrugerne. Den generelle forbrugeroplysning foretages for tiden af Statens Husholdningsråd og Forbrugerrådet. Det er vel den almindelige opfattelse blandt forbrugerne, at den nuværende uvildige forbrugerinformation foregår tilfredsstillende.

Set med Dansk Folkepartis øjne er det uhyre vigtigt, at netop uvildigheden bevares, når forbrugerne skal informeres. Jeg kan forstå på lovforslaget fra erhvervsministeren, at der efter ministerens opfattelse er behov for at oprette en ny statsfinansieret selvejende institution, som får navnet Forbrugerinformationen.

Såfremt ministeren får flertal for dette lovforslag, betyder det nedlæggelse af Statens Husholdningsråd og en del af Forbrugerrådets oplysningsaktiviteter.

Vi er i Dansk Folkeparti betænkelige ved den nyskabelse, og her vil jeg nævnte nogle eksempler:

Uvildigheden er ikke til stede ved, at man ikke har en repræsentant fra erhvervslivet i repræsentantskabet. Skal en sag belyses fra alle sider, skal alle direkte parter i en sag kunne være repræsenteret; det er ikke tilfældet her.

Der lægges op til en direkte politisk indflydelse i Forbrugerinformationen, idet erhvervs-

ministeren udpeger 34 medlemmer samt en formand af repræsentantskabet. Når det drejer sig om bestyrelsens sammensætning, udpeger erhvervsministeren ligeledes formanden.

Erhvervsministeren har udarbejdet udkast til vedtægter, som er svære at ændre, idet der kræves tre fjerdedele flertal i repræsentantskabet og herefter ministerens godkendelse.

Det er alt i alt ikke den konstruktion, som Dansk Folkeparti foretrækker. Vi ønsker en uafhængig, professionel håndtering af forbrugerinformation. Lad os bevare den nuværende ordening med Statens Husholdningsråd og Forbrugerrådet, som også i tiden fremover vil være i stand til at løse opgaverne, der bliver mangede set i lyset af en hastigt voksende teknologisk udvikling.

Sonja Albrink (CD):

Efter CD's opfattelse er det en fordel at have sagens parter repræsenteret i de besluttende organer, og det gælder også i et statsligt forbrugerinformationscenter, som ministeren har døbt til Forbrugerinformationen. Derfor er CD også stærkt betænkeligt ved dette forslag, der ikke giver plads til erhvervslivet i Forbrugerinformationen.

Hvor bliver den objektive oplysning af, hvis vi i dag skal læse i avisen, at dette produkt er sådant og sådant ifølge politisk og statslig forbrugerinformation, og den næste dag at, nej, det pågældende produkt er ikke sådant, men sådant ifølge erhvervslivet?

Jeg mener, at vi lader forbrugerne i stikken, hvis alle udtalelser er farvet af enten den ene eller den anden. Derfor mener vi i CD, at Forbrugerinformationen bør være ligeligt repræsenteret af forbrugere og producenter. Mange misforståelser og fordomme kan på den måde også standses i opløbet.

CD's betænkeligheder er ikke slut her. Vi mener også i CD, at der sker en sammenblanding af politik og statslig oplysning i ministerens model. Det skyldes både, at ministeren direkte lægger op til, at Forbrugerinformationen skal føre forbrugerpolitik, og indirekte, at det uafhængige Forbrugerrådet sammenlægges med Statens Husholdningsråd.

I CD kan vi sagtens støtte en modernisering af Statens Husholdningsråd, men vi mener ikke, at den her måde er den rigtige.

Vi ønsker ikke en statsstyret politisk institution med statslige meninger. Vi har én gang for alle droppet den model – bare tænk på, hvor-

dan vi fik nedlagt Danmarks Radios monopol. Jeg er bange for, at regeringen er i gang med at skabe endnu et stort monstrum, der er endnu hårdere at have med at gøre end det i Danmarks Radio.

I CD mener vi, at vi skal styrke forbrugeroplysningen, men som sagt ikke på regeringens måde. Vi mener også, at det at styrke selvreguleringen er godt, og at vi skal gå bort fra det dér med forbudstanken.

Erhvervslivet har en stor interesse i at oplyse om deres produkter, så vi synes alt i alt, at vi skal give dem en chance til.

Morten Helveg Petersen (RV):

Det Radikale Venstre er positivt over for lovforslaget. Vi finder en stærk og slagkraftig forbrugerinformation og forbrugeroplysning utrolig vigtig.

Forslaget indebærer blandt andet, at Statens Husholdningsråd nedlægges og funktionerne flyttes over i den nye Forbrugerinformationen. En sådan sammenlægning vil give noget slagkraft; det er i øvrigt en type argumentation omkring sammenlægning, som vi benytter i alle mulige andre tilfælde. Hvorfor skulle det ikke også være gældende på forbrugerområdet?

Forbrugerrådets politisk prægede informationsindsats lægges hermed sammen med Statens Husholdningsråds offentlige informationsindsats i én instans: Forbrugerinformationen, og spørgsmålet er, hvordan det så vil give sig udtryk i hele forbrugeroplysnings- og informationsarbejdet.

En umiddelbar konsekvens bliver, at forbrugerne fremover både vil kunne orientere sig om konkrete tests af produkter, som f.eks. Statens Husholdningsråd udfører i dag, og også om mere politisk prægede informationer og forbrugerpolitik.

Som udgangspunkt synes jeg, det er vigtigt, at forbrugerne stilles så stærkt som overhovedet muligt. Det betyder blandt andet, at der skal være gennemskuelighed på området. Forbrugerne skal klart kunne gennemskue, om der er tale om fakta eller holdninger, og det er vigtigt, at Forbrugerinformationen har dette for øje i dets daglige arbejde.

Det fremgår faktisk også med al ønskelig tydelighed i bemærkningerne til lovforslaget, og dermed er vi altså også milevidt fra tvangssituationer. Jeg synes, at det er vigtigt som udgangspunkt i denne her debat at have, at det jo er forbrugerne selv, der skal træffe købsbeslut-

ningen. Der er jo ikke tale om, at en offentlig instans kommer ind og trækker noget ned over forbrugerne. Det er forbrugerne selv, der skal op med pengepungen og købe de givne varer. At antyde noget andet synes jeg faktisk er mangelfuld på respekt for forbrugerne, og derfor har tonen i debatten egentlig undret mig hidtil.

Vi finder som sagt, at en slagkraftig forbrugeroplysning er af afgørende vigtighed, og vi kan støtte lovforslaget med de bemærkninger, jeg har anført.

Frank Aaen (EL):

Enhedslisten er naturligvis enig i, at der er brug for både en modernisering og en styrkelse af forbrugerinformationen. Der bliver i dag brugt mere end 20 mia. kr. på reklamer her i landet for virksomhederne, og vi bruger i øjeblikket godt et halvt hundrede millioner kroner, altså en meget, meget lille del, til modinformation, om jeg så må sige, fra statens side. Vi mener, der er brug for en betydelig styrkelse, også mere end det, der er lagt op til her, for at få en modvægt til den kommercielle reklame.

Vi er meget optaget af, at der er to klare ben at gå på i Forbrugerinformationen: en statslig, uvildig information og et forbrugerpolitisk råd, Forbrugerrådet. Det ønsker vi at fastholde, og det kan man sige at det er der også lagt op til her, men vi er betænkelige ved nogle af de foreslåede ændringer, herunder den ændrede organisering af den statslige del af forbrugerinformationen.

Den organisation, vi har i dag, og som vi har haft i godt 10 år, hvor vi har en Forbrugerstyrelse, der forener Statens Husholdningsråd, Forbrugerklagenævnet, sekretariatsbetjening og Forbrugerombudsmanden, mener vi faktisk er en stærk struktur, fordi den samler alle ressourcerne og på den måde giver den stærkest mulige udnyttelse af de penge, vi afsætter til den statslige informationspolitik. Det synes vi faktisk er effektivt, og vi forstår ikke, hvorfor det skal skilles ad. Vi har også mærket os, at flere af høringssvarene jo efterlyser, hvordan den resterende del, det, der ikke flyttes med over i det nye organ, skal sekretariatsbetjenes på en effektiv måde.

Vi vil altså under forhandlingerne bestemt støtte dele af de ting, der ligger her. Det er klart, at der brug for et nyt navn for den statslige forbrugerinformation, der er brug for at ændre repræsentantskabet – ingen tvivl om det – og der er formentlig også brug for at kigge på en æn-

dring af informationsvirksomheden. Vi er ikke fremmede over for tanken om at lave ét blad. Jeg tror, det klogeste ville være, at man lægger bladvirksomheden over i Forbrugerrådet for at få den forbrugerpolitiske dimension så stærk som muligt og så tilføjer alle de ting, som i dag kommer i Råd & resultater, selvfølgelig samtidig med at den statslige forbrugerinformation skal have sine egne informationskanaler ud på Internet, i form af oplysningsblade, der sendes ud, ting, der lægges frem på bibliotekerne, ting, der lægges ud i butikkerne osv. Der skal være to forskellige former for informationer: den forbrugerpolitiske, der f.eks. skal have fuld adgang til at bringe alle testresultater, og samtidig en direkte uvildig forbrugerinformation fra statslig side.

Vi forstår altså ikke, hvorfor man ønsker at skille den statslige del ud fra Forbrugerstyrelsen, og vi er også bange for – som også flere af høringssvarene er inde på – at den struktur, der nu lægges op til, i for høj grad gør den statslige del mindre uvildig, ved at ministeren får en større mulighed for at påvirke det, der foregår i det, der i dag er Statens Husholdningsråd.

Vi støtter også, at der skal gives flere bevilninger, end der er lagt op til, og når vi skal til at forhandle om en reklameafgift, vil vi foreslå, at en del af provenuet fra sådan en reklameafgift bruges til at styrke forbrugerinformationen.

Vi er altså indstillet på at gå ind i en forhandling om forslaget. Vi vil ikke denne gang fremsætte vores eget forslag, som vi har gjort tidligere, men stille nogle ændringsforslag til det, der ligger her, og vil så selvfølgelig arbejde for, at der i denne samling kan vedtages en ændring og en styrkelse af forbrugerinformationen. Det mener vi at der er brug for.

Kirsten Jacobsen (FP):

Fremskridtspartiets bekymring for forbrugerne er såmænd lige så stor efter det her forslag, som den var før.

Vi er optaget af, at forbrugerne får så god og så objektiv en forbrugeroplysning som muligt. Vi er modstandere af, at man ensidigt skal have et sådant statsligt organ, og som flere ordførere også har sagt, fremgår det med al ønskelig tydelighed af høringssvarene, at mange andre er bekymret over det, der forsvinder.

Som et lille kuriosum kan jeg ikke lade være med at spørge ministeren: Når nu man vil have et sådant selvstændigt organ, som skal ledes både af et repræsentantskab og en bestyrelse,

hvorfor har ministeren så slet ikke spekuleret på, om den der bestyrelse skulle have noget ansvar, hvis den nu gav forkerte forbrugeroplysninger, og folk rettede sig efter dem? Hvem skal i grunden ifalde erstatningsansvar? Er det staten? Det kan jo være, det er, fordi det ville forholde sig sådan, man ikke har bestemmelser om det. Hvilken garanti har forbrugerne så? Jeg tror ærlig talt, at forbrugerne måske er bedre stillet ved, at der ikke bliver nogen beskyttelse, frem for bare at få noget blå stukket i øjnene.

Ministeren skal altså ikke regne med, at Fremskridtspartiet støtter det her lovforslag. Jeg kan ikke engang forestille mig et ændringsforslag, som kunne gøre det muligt for os, så skal det i hvert fald være meget vidtgående.

Ole M. Nielsen (KRF):

Bedre forbrugerinformation. Ja. Produkter er så komplicerede og så umulige at vurdere for almindelige mennesker, at forbrugerne har brug for information. Man må konstatere, at forbrugerne nu om dage desværre også ofte på helt fundamentale områder som fødevarer har så dårlige forudsætninger for at vurdere, hvad der er ret, og hvad der er vrang, at grundig og reel information er absolut nødvendig.

Ændringer af det her område kan være nødvendige, men jeg synes ikke helt, ministerens argumentation for nedlæggelse af Statens Husholdningsråd holder. Lidt nedladende omtales Husholdningsrådets fortid i landhusholdninger i forhold til det, der altså nu hedder markedsbestemt forbrug. Jeg har altså ikke helt fundet ud af, hvad det er for noget.

Men jeg fandt ud af, hvad det egentlig er, Statens Husholdningsråd beskæftiger sig med, ved at finde nogle numre frem af Råd & resultater. Jeg må indrømme, at jeg ikke kom længe end til forsiderne af bladene, men der stod lidt om, hvad de indeholdt, og der var altså behandling af videobåndoptagere, trusseindlæg, miljømærker, markedsføring, digitale videokameraer, pølser, vedligeholdelse af træmøbler, soveposer og tjek på legepladsen. Det var bare sådan et lille udpluk.

Nogle af de her ting ligger en del ud over det, man beskæftigede sig med i landhusholdninger i hvert fald for 60 år siden. Så jeg kan sådan ikke helt forstå, hvad det er, der mangler, hvis altså ikke det er en debat, hvis ikke det er information om etiske spørgsmål, som vi så kommer tilbage til, for det må jeg indrømme er jo noget helt andet.

Det kan godt passe, at ændring og styrkelse er ønskelig, men dokumentationen for at kasse-re det gamle er altså ikke overbevisende, og den foreslåede model forekommer mig at være både centralistisk og for regeringsstyret. Man kan jo aldrig vide, hvilken regering vi bliver udsat for i fremtiden, så det kan da godt give anledning til bekymring.

Så foreslår man en monopolisering og oven i købet et monopol med et stærkt udvidet arbejdsområde som oplysning om etiske forhold, menneskerettigheder, sociale forhold og miljøspørgsmål. Det er store sager. De er mindst lige så vigtige som forbrugerinformation, men de hører efter min mening bare ikke hjemme i den samme sæk og slet ikke, når det bliver et statsligt styret monopol.

Vi er stærkt kritiske over for det her, men vi vil gerne være med til at styrke og forny det eksisterende system, så jeg håber, at vi kan få en dialog om det. Det her kan vi i hvert fald ikke stemme for.

Erhvervsministeren (Pia Gjellerup):

Forslaget her handler om at sikre – og så kan jeg samle nogle af de ord, som skiftende ordførere har fremført her fra talerstolen – reel, fair, troværdig, uvildig, og jeg vil tilføje både stærk og spændende information til forbrugerne, som de har brug for for at kunne vælge, når de be-giver sig ud på det store, spændende marked for at handle.

Vi har en statslig forbrugerinformation i dag, så mange af de betænkeligheder ved denne monopolisering af den statslige del af det her kan man i virkeligheden fuldstændig lige så godt anføre om det, vi har haft siden 1960. Det, vi ønsker, er at gøre grundlaget for den statslige forbrugerinformation bredere. Vi ønsker også at give mulighed for en understregning af noget af den udvikling, som sker på forbrugerområdet, hvor man ikke alene beskæftiger sig med andre produkter, men også, som hr. Ole M. Nielsen var inde på, mere med nogle af de vinkler, som bliver stadig mere påtrængende i forbrugerpolitikken og i forbrugernes søgen efter oplysninger som grundlag for deres valg: spørgsmål om produkternes tilblivelse, om produkternes mulige bortskaffelse, om produkternes genbrugsmuligheder osv., en lang række ting knyttet til etik, menneskerettigheder, miljø, socialt ansvar, og hvad vi i øvrigt kender fra debatten om forbrug og fremstilling af produkter til forbrug.

Hr. Jørn Jespersen nævnte så, selv om det ikke har noget med dette lovforslag at gøre, at det jo er nogle områder, hvor der flyttes meget, hvor der sker meget, og hvor vi derfor ikke alene har brug for information, men også har brug for at få sikret, at der kan være en forskning, sådan at man også har et grundlag for at frembringe den information, som forbrugerne finder væsentlig for deres valg. Det vil vi på andre måder vende tilbage til.

Jeg noterede mig, at de mange indlæg faktisk gav støtte til, at man skulle have en reel, fair, troværdig og uvildig forbrugerinformation fra statens side. Jeg synes, det er vigtigt at understrege, at overskriften over dette forslag er, at en sådan god information kun er rigtig god, hvis den også når ud til forbrugerne, og at det er ganske vigtigt, at vi får gjort forbrugerinfor-mationen så tilstrækkelig aktiv og relevant for forbrugerne, at det også vil være interessant for forbrugerne at kaste sig over den i dens helhed.

Fru Pernille Sams brugte udtrykket, at regeringen kørte fast med sine forslag sidst de blev fremsat. Det var en meget mærkelig beskrivelse af situationen, men det var der også så meget andet i fru Pernille Sams' ordførerindlæg, der var, så lad mig blot om denne sætning sige, at der blev udskrevet folketingsvalg umiddelbart efter, jeg kan ikke huske, om det var dagen eller to dage efter, men det var meget kort tid efter, og at forslagene følgelig bortfaldt. Vi valgte så ikke at tage dem op i den korte samling, der var i foråret, fordi Folketinget i forvejen havde kolossalt travlt, men vi ville gerne benytte anledningen til at se på nogle af de indvendinger, der var kommet i første omgang.

Det har vi gjort ved at se på, hvordan sammensætningen af repræsentantskabet kunne blive. Repræsentantskabet er det ansvarlige forum, som forbrugerinformationen skal arbejde på grundlag af, og bliver formet ved en udpegning fra erhvervsministeren af, som der står i lovforslaget, 34 medlemmer plus en formand. Jeg skal beklage, at 34 er et forkert antal. Det er en trykfejl, der skulle stå 33. Den vil blive rettet i et ændringsforslag.

Hvis man gjorde sig den ulejlighed at se det i sammenhæng med de næste punkttummer, der er i den selvsamme paragraf, så står der, hvordan disse 33 medlemmer udpeges, nemlig efter indstilling fra en lang række organisationer. At oversætte det til, at det skulle være ministerens repræsentantskab, synes jeg er helt fuldstændig ved siden af. Hvis det endelig skulle være

sådan, at man stadig synes, at det er stærkt problematisk, er det en indvending, man med fuldstændig samme styrke kunne komme med mod den konstruktion, vi har i dag med Statens Husholdningsråd.

Jeg kan forstå, at man kan komme til den konklusion, at hvis et bredt sammensat repræsentantskab bliver gjort smallere, går det fra at være repræsentativt til at blive ensidigt. Men jeg synes, det er svært at påstå, når vi tager udgangspunkt i et repræsentantskab, vi kender fra Statens Husholdningsråd, og udvider det med lidt flere organisationer, som repræsenterer forbrugerorganisationer, der har markeret sig stærkt i de senere år: Grønne Familier, Danmarks Aktive Forbrugere og lokale forbrugerorganisationer.

Jeg synes, det er nogle organisationer, som det ville være meget underligt ikke at inddrage. Når man ser på forbrugerinformationsområdet, synes jeg, det ville være underligt pludseligt at komme fra noget, der altså er bredt, fint, tosidigt, flersidigt, til noget, der er ensidigt.

Jeg synes, det er en oversættelse af forslaget, som ikke kan rime med, hvad man faktisk kan læse ud af forslaget, men som måske hænger lidt sammen med ens egne forestillinger om, hvordan tingene nu ser ud, men som ikke stemmer overens med virkeligheden.

Jeg vil gerne takke for de positive tilsagn og også for nogle af de tilsagn, som ikke var overvejende positive, men som dog bød på en række konstruktive forslag til, hvad man kunne gøre for at nå de målsætninger, som ligger i regeringens forslag, og der kunne dels være tale om drøftelser, dels om ændringsforslag.

Vi var langt henne i debatten, før jeg egentlig forstod, at der var nogle problemer med dette forslag, for det var først langt henne i debatten, at der var nogle, der talte imod dette forslag. Venstres ordfører og De Konservatives ordfører udtalte sig nemlig ikke imod dette forslag. De udtalte sig imod et forslag, som jeg ikke kender, som jeg ikke har fremsat, men som er noget, der optræder i de pågældende to ordføreres hoveder. Jeg vil bare nævne hr. Svend Erik Hovmands begreb: Et forbrugerpropagandakontor. Jeg tror, det ville blive taget ilde op, hvis man betegnede Statens Husholdningsråd som værende et sådant. At det, der laves her, ud over at det er bredere og inddrager nogle flere aspekter af det at være forbruger i målsætningen, bliver til et forbrugerpropagandakontor, kan jeg faktisk ikke få til at stemme.

Vi vil alle sammen have spændende interesser at varetage, og som sagt tror jeg, at når det forslag, der faktisk er til behandling, bliver læst og grundigt drøftet, er der mulighed for, at vi måske med nogle ændringer, med nogle yderligere præciseringer, faktisk kan få gennemført en moderne og effektiv information til de mange forbrugere, som efterspørger ganske megen information om de mange varer, de gerne vil købe.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Ministeren har svært ved at forstå de udsagn, jeg kommer med, og som en stribe af organisationer og andre også er kommet med, når vi siger, at dette at sammenlægge to organer til ét er ensidigt, dette at sammenlægge to blade til ét er ensidigt, og dette at lave en konstruktion, som jeg i øvrigt pudsigt nok faktisk er helt enig med Enhedslisten i bør hvile på to uafhængige ben, nemlig et med saglig information og et andet med forbrugerpolitik, er ensidigt, hvis man lægger de to ben sammen. O.k., det er der jo åbenbart ikke noget at gøre ved.

Dette forslag er der halvandet venstrefløjsparti, der har sagt klart ja til, men jeg vil bare sige stilfærdigt til ministeren, at af hensyn til forbrugerne vil jeg opfordre stærkt til, at der gennemføres en forhandling, som hviler på et bredt politisk fundament her i Tinget.

Jeg synes ikke, forbrugerne kan være tjent med, at ministeren her fører en politik baseret på den yderste venstrefløj, og oven i købet kun på halvandet af de to partier.

Erhvervsministeren (Pia Gjellerup):

Hr. Svend Erik Hovmand ville ikke blinke, hvis det var hr. Svend Erik Hovmand, der stod i den situation, at han kunne arbejde et godt, ordentligt og fornuftigt forslag igennem Folketinget med et snævert flertal. Han kunne overveje, og det ville man også gøre, hvis man skulle arbejde for at få et flertal, at det dog var mystisk, at det ikke kunne blive større, og jeg må sige, at det undrer jeg mig over både med hensyn til det forslag, vi her behandler, og det, vi behandlede lige før, for jeg synes, der er anvendt et sprog i fremstillingen af de forslag, som i hvert fald ikke har noget med ordentlig information at gøre.

Lad mig sige ganske stilfærdigt, ligesom hr. Svend Erik Hovmand gjorde, at det er jo en vildledning at sige, at der er tale om sammen-

lægning af den statslige forbrugerinformation og Forbrugerrådet. Det er intet mindre end en vildledning.

Desværre er der nogle, der har ladet sig vildlede, og det kan jeg kun beklage, men vi har så heldigvis nogle muligheder for at tage nogle fornuftige drøftelser, sådan at det er det forslag, der faktisk er fremsat, der bliver drøftet, og ikke det skræmmebillede af et forslag, som tegnes af hr. Svend Erik Hovmand, så enhver kan se, at hvis man virkelig foreslog sådan noget, ville det da være fuldstændig galt.

Jeg er fuldstændig enig med hr. Svend Erik Hovmand i ikke at ønske statens informationsvirksomhed samlet i en statens forbrugerinformation, der samtidig betød, at man sammenlagde den med Forbrugerrådet. Det ville være ganske forkert at gøre, og derfor er det selvfølgelig heller ikke det, der er foreslået.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Jeg har noteret mig, at ministeren mener, jeg har misforstået det. O.k., det tager jeg på mig, det er fair nok.

Men jeg står her med en mappe med en lang række indsigelser fra organisationer, som altså åbenbart også har misforstået det.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 13:

Forslag til folketingsbeslutning om at indføre offentligt tilsyn med undervisningen i de frie grundskoler.

Af Brian Mikkelsen (KF), Birthe Skaarup (DF) og Kirsten Jacobsen (FP) m.fl.

(Fremsat 20/10 98).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Marianne Jelved, fg):

Forslagsstillerne skriver i bemærkningerne til forslaget, at der af ideologiske og traditionelle årsager ikke findes et offentligt tilsyn med de frie grundskoler, og at disse skoler dermed måske er de eneste, der er undtaget fra hovedreglen om, at det offentlige bør have hånd i hanke med, hvad der ydes tilskud til. Derefter beskrives det ganske korrekt, hvordan reglerne for tilsynet er.

Men når man sammenligner med øvrige tilskudsmodtagere og med de frie kostskoler i særdeleshed, må jeg sige, at det ikke står så lemfældigt til med tilsynet med statens midler, som forslagsstillerne giver udseende af. Det er simpelt hen ikke korrekt. Der gælder de samme regler som for de frie kostskoler om, at en fri grundskoles midler alene må komme skolens egne skole- og undervisningsformål til gode. De frie grundskoler er underlagt de samme krav som de frie kostskoler om at aflægge regnskab og også de samme krav om at få revideret disse regnskaber af en statsautoriseret eller registreret revisor. I Undervisningsministeriet foretages for begge områder en gennemgang af disse regnskaber og revisionsprotokolater. Kravene til denne gennemgang er desuden stramt med alvorligt op efter Tvindsagen.

Med hensyn til kravene til det pædagogiske tilsyn må jeg gøre opmærksom på, at der for de frie kostskoler er en meget stor pædagogisk frihed, og uanset hvad man mener om indholdet af disse skoler, findes der næsten ingen eksempler på, at der er grebet ind specielt over for indholdsmæssige forhold på de frie kostskoler.

Til sammenligning kræves det, at de frie grundskoler, jf. grundlovens bestemmelser, skal give en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Ved bedømmelsen af det må det tages i betragtning, at skolelederne ved mange af skolerne har fået tillagt ret til at afholde folkeskolens afsluttende prøver, og i den forbindelse udveksles der censorer med folkeskoler. De frie grundskoler er derfor også med i ordningen med ministerielt beskikket censur, der omfatter ca. 10 pct. af alle prøverne.